

ОТБРАНАТА НА ЯПОНИЯ, 1945–2005 г.

ОКУПАЦИОННИЯТ ПЕРИОД

Д-р Йоичи ХИРАМА, контраадмирал в оставка от Японските военноморски сили за самоотбрана

Япония признава Потсдамската декларация на 14 август и подписва документите за капитулация на 2 септември 1945 година. Оттогава страната е окупирана от въоръжените сили на съюзниците, а управлението на страната е предоставено на върховния главнокомандващ на съюзническите въоръжени сили. Генерал Дъглас Макартър е командващ окупационните сили и затова е и председател на Главната квартира. Крайните цели на политиката на генерал Макартър за времето след капитулацията (SWNCC 150/4/A, от 21 септември 1945 г.) по отношение на Япония са да даде гаранции, че тя няма да се превърне отново в заплаха за САЩ или за мира и сигурността в света. Съюзниците тогава се стремят към пълно унищожаване не само на японските въоръжени сили, но и на японския боен дух. Върховният главнокомандващ на съюзническите въоръжени сили издава заповед № 4 на 2 октомври 1945 г. под заглавието „Информационна програма за вината за избухване на войната“, съгласно която е разрушена държавата Шинто (светилището Ясукуни и други светилища), а на 1 януари 1946 г. император Хирохито се отрича от своята божественост. Така наричаната „демократизация на Макартър“ продължава шест години и постига прочистване на държавата от 200 000 противници. През май 1947 г. японските лидери са принудени да приемат т.нар. Мирна конституция (известна също като „Конституцията на Макартър“), чл. 9 на която забранява използването на въоръжени сили.

Чл. 9 на Конституцията е известен като „клаузата за забрана на войната“ и съдържа два параграфа. Първият параграф прогласява, че японският народ „завинаги се отказва от войната като суверенно право на нацията, от заплахата или използването на сила като средство за уреждане на международни противоречия“. Вторият параграф постановява, че „страната никога няма да създава и поддържа сухопътни, военноморски и военновъздушни сили, както и какъвто и да било друг военен потенциал“.

Този текст от Конституцията спъва през цялото това време развитието на японските военни възможности. Япония е напълно разоръжена и демилитаризирана, в резултат на което Императорската японска армия и Императорският морски флот престават да съществуват. Запазва се само малко демилитаризирано поделение за обезвреждане на подводни мини. Няма оръжие за японс-

ката самоотбрана, а японската сигурност се гарантирана по парадоксален начин от присъствието на окупационните въоръжени сили.

Междувременно Студената война променя международната ситуация във връзка с Япония. Голямата промяна настъпва с избухването на Корейската война на 25 юни 1950 година. След предислоцирането на въоръжените сили на САЩ от Япония в Корея, на 8 юли генерал Макартър нарежда на японското правителство да организира Национален полицейски резерв с численост 75 хиляди души за гарантиране на сигурността на Япония. На 19 август 1951 г. японското правителство прокарва в дневния ред законопроект за създаване на Запасни национални полицейски въоръжени сили за потискане на комунистическите безредици и за поддържане на обществения ред. На 1 януари 1950 г. Макартър обявява, че Японската конституция не забранява използването на въоръжена сила за самоотбрана. Но японските лидери, които са все още под силното влияние на Информационната програма за вината за избухване на войната, са изненадани и се противопоставят на промяната в американската политика.

Тъй като новата Конституция забранява въоръжени сили, правителствата разглеждат смисъла на чл. 9 от Конституцията като разрешение за Япония да поддържа минималните необходими за самоотбрана сили. Специфичните ограничения за необходимия минимум от въоръжени сили за самоотбрана варира в зависимост от господстващата в момента международна ситуация, стандартите на военната технология и различни други фактори. Все пак размерът на въоръжените сили в съответствие с „военния потенциал“, посочен в параграф 2 от чл. 9 на Конституцията, се отнася за цялата военна сила на Япония. Следователно въпросът, дали Въоръжените сили за самоотбрана имат право да притежават определени специфични оръжия зависи от преценката, дали всички въоръжени сили в цялост превишават ограниченията чрез притежаването на такова оръжие.

Без съмнение съществуващото международно право дава възможност за колективна самоотбрана на всяка суверенна държава и на всяка нация. Все пак японското правителство има предвид, че упражняването на правото за самоотбрана е оторизирано от чл. 9 на Конституцията само когато актът на самоотбрана е в границите на

необходимия за защитата на страната минимум. Затова правителството смята, че упражняването на правото за колективна самоотбрана надхвърля тези ограничения и не е допустимо според Конституцията.

Агенцията за самоотбрана е основана на 1 юли 1954 г., като се създават сухопътни, военноморски и военновъздушни въоръжени сили за самоотбрана. Сухопътните въоръжени сили за самоотбрана са организирани на базата на Националния полицейски резерв и се състоят от Северната армия и шест военни окръга с обща численост 130 хиляди души. Основната екипировка е от Втората световна война и е предоставена от САЩ. Военноморските въоръжени сили за самоотбрана са реорганизирани на базата на малките поделения за обезвреждане на мини от Морската агенция за сигурност и получават големи патрулни фрегати, към които по-късно са добавени разрушители от военноморските сили на САЩ. Военновъздушните въоръжени сили за самоотбрана стартират само с четири хеликоптера, закупени от САЩ през 1953 година. Новите военновъздушни въоръжени сили за самоотбрана започват от нищо с всеобщата подкрепа от САЩ и в началото през 1954 г. разполагат със 140 учебни самолета и 6700 души личен състав.

ОТБРАНИТЕЛНАТА ПОЛИТИКА В ЕРАТА НА СТУДЕНАТА ВОЙНА

Отбранителната политика на Япония при тази Конституция се базира на „Основна политика за национална отбрана“, приета от Националния съвет за отбрана и одобрена от кабинета през май 1957 година. През същата година е представен първият план за изграждане на отбраната на Япония (1958–1961 г.). „Насоките за национална отбранителна програма“ са одобрени през 1976 година. В първата част на плана за изграждане на отбраната на Япония ударението се поставя върху отбраната на Япония срещу външна заплаха, особено в лицето на Съветския съюз, със съдействието на въоръжени сили на САЩ.

Япония прави опити по собствена инициатива за изграждане на скромни отбранителни възможности в рамките на Конституцията в съответствие с основните принципи за поддържане на политика, ориентирана изключително към отбрана и за недопускане на превръщането ѝ във военна сила, която може да се окаже заплаха за други страни, като едновременно с това се придържа към трите противоядрени принципа „да не притежава ядрени оръжия, да не ги произвежда и да не допуска внасянето им в Япония“. Заради това и заради силните противоядрени настроения въоръжените сили на САЩ в Япония или Окинава са без ядрени оръжия.

Японските лидери, нагърбили се със задачата да изградят страната от пепелта на поражението, се концентрират изключително върху икономическото развитие, а

отбраната на Япония оставят на американските победители, за да спестят пари и за да не предизвикат отново страх сред евентуалните търговски партньори и клиенти от възраждане на японската военна заплаха. Народът на Япония се посвещава на възстановяване на националната икономика. Заедно с възстановяването ѝ страната увеличава помощите за развитие. През 1989 г. японското правителство предоставя 10 милиарда щатски долара за помощ в чужбина, което е най-голямата сума за чуждестранна помощ тогава.

АМЕРИКАНСКО-ЯПОНСКИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ ПРЕЗ СТУДЕНАТА ВОЙНА

На 8 септември 1951 г. Япония подписва Мирния договор от Сан Франциско и Договора за сигурност между САЩ и Япония. Първият Договор за сигурност между Япония и САЩ е подписан в Сан Франциско пет часа след подписването на Японския мирен договор. С този договор Япония е поставена под защитния чадър на американските въоръжени сили. Според клаузите на Договора за сигурност през следващата година е подписано и Споразумението между Япония и САЩ за уреждане на административните въпроси.

Първият договор предотвратява превъоръжаването на Япония. Главната му цел е да узакони формално базирането на американски въоръжени сили в Япония. Тези сили биха могли да поддържат реда вътре в страната, да я защитават от външна агресия и да бъдат използвани за военни операции навсякъде в Далечния изток. В същото време той спомага за засилване на политическите и икономическите връзки между Япония и САЩ.

Тези договори са безсрочни или са валидни до момента, когато американското и японското правителство се споразумеят, че съществуват вече адекватни разпоредби на ООН или на друга международна организация „за индивидуална или колективна сигурност“, които да гарантират „международния мир и сигурност на Япония“. В края на 1950-те години става ясно, че е необходим нов договор, който да отрази увеличаващата се икономическа мощ на Япония и който да признае нейните позиции повече като „партньор“ на САЩ, отколкото на подчинен бивш враг. Новият договор измества предишния, като премахва ограниченията за японския суверенитет по въпросите на отбраната и превръща Япония и САЩ в равноправни партньори в един отбранителен съюз, целящ да поддържа международния мир и сигурност в Далечния изток.

Американският екип за преговорите по договора от 1951 г. се ръководи от Джон Ф. Дълес. Характерна черта от позициите на Дълес при преговорите е вярата му, че след икономическото възстановяване на Япония тя ще поеме и по-голяма отговорност в областта на отбраната,

но ще остане твърдо обвързана с антикомунистическата му политика. Когато Дълес става държавен секретар през 1953 г., той започва преговори за нов договор, който да позволи въоръжаване на Япония. Освен това в договора е добавено, че САЩ и Япония ще „поддържат и развиват способностите си за противопоставяне на въоръжена агресия“, и че се продължава разрешението за присъствието на американските сухопътни, военновъздушни и военноморски бази в Япония „с цел да допринасят за сигурността на Япония и Далечния изток“.

Тогава японците все още са напълно убедени от необходимостта да се противопоставят на въоръжаването си. Въпреки това Споразумението за взаимопомощ в областта на отбраната, подписано на 8 март 1954 г., обвързва Япония със значителна степен на въоръжаване, обаче с американска финансова помощ и под американско ръководство. Споразумението за взаимопомощ в областта на отбраната от 1954 г. спомага за доставката на екипировка и технологии в Япония. То осигурява освен това база за продажба на американско оръжие за Япония, както и за съвместно производство на работени в САЩ оръжейни системи. Според клаузите на този договор САЩ предоставят 100 милиона щатски долара под формата на екипировка, материали и услуги или друга помощ.

Новият Договор за взаимодействие и взаимна сигурност между САЩ и Япония е подписан от премиера Киши Нобусуке на 19 януари 1960 г. и представлява основата за цялостните взаимоотношения в областта на сигурността между САЩ и Япония. Киши решава да увеличи постепенно японската отбранителна мощ, да подобри взаимоотношенията между САЩ и Япония по ограниченията за Окинава и да постигне равноправно партньорство. По това време във връзка с преразглеждането на новия договор възникват значителни вълнения в страната, които са последвани от публична критика на военния съюз между САЩ и Япония точно при избухването на Виетнамската война. Въпреки тези проблеми основната схема на японската отбранителна политика продължава да зависи от съюза със САЩ. След подписването на договора от 1960 г. се повишава американският натиск за увеличаване на японските разходи за отбрана и Япония се включва с няколко програми за изграждане на отбраната, но конституционните ограничения са допълнени със споразумението разходите за отбрана да се ограничат до 1 процент от brutния национален продукт на страната.

Тъй като стационараните в Япония американски въоръжени сили играят важна роля за сигурността на Япония, както и за поддържане на международния мир и сигурност в Далечния изток, двете страни провеждат преговори за близко сътрудничество в мирно време и в случай на опасност. За по-ефективно постигане на целите на договора и споразуменията са направени проучвания и консултации, които довеждат до приемането на Насоки

за сътрудничество между САЩ и Япония в областта на отбраната на 27 ноември 1978 година.

Взаимоотношенията на близко сътрудничество между САЩ и Япония на базата на споразуменията за сигурност между двете страни довеждат до трайното разполагане на американски въоръжени сили в Япония, които от своя страна играят важна роля за гарантиране на мира и стабилността в района около Япония. Бидейки с такова географско положение, Япония дава своя сериозен принос за свободния свят като непотопяем самолетоносач и като контролен пост на трите пролива Соя, Цугару и Тушима, където целогодишно поддържа наблюдателни постове и организира наблюдателни операции в района. Освен това Япония разполага наблюдателни постове на електронното разузнаване ELINT и COMINT от Северно Хокайдо до Южна Окинава, както става ясно по повод на инцидента със самолета на корейските авиолинии (полет на KAL 007). Тогава записи на разговорите между съветските пилоти и контролните постове са показани пред Генералната асамблея на ООН през 1983 година. Премиерът Накасоне Ясуюки представя Япония като непотопяем самолетоносач, който блокира трите пролива. Премиерът Сузуки Зенко обявява, че страната му отбранява няколко мили като японски териториални води и 1000 мили морски пътища през 1981 година.

Финансовото бреме за САЩ да поддържа въоръжените си сили в Япония се увеличава съществено от 1970-те години насам поради скока на цените и надниците в Япония и промените в международната икономическа ситуация. Япония прави всичко възможно, за да улесни и стабилизира разполагането на американските въоръжени сили в страната. От финансовата 1979 г. Япония се грижи за подобряването на казармите и семейните жилища, за изолирането на шума и други удобства за въоръжените сили на САЩ в Япония. От 1978 г. страната поема също разходите за местните служители към въоръжените сили на САЩ в Япония и покрива разходите за електричество, газ и вода на американските сили. През финансовата 1995 г. Япония поема пълния размер на тези разходи.

Договорите за сигурност между САЩ и Япония приближават страната до Западния лагер, обвързват САЩ с отбраната ѝ и позволяват на Япония да намали разходите си за отбрана. Те също позволяват на американските въоръжени сили да се разположат на японска земя и на японското правителство да получава наем за това.

ЯПОНСКИТЕ ВЪОРЪЖЕНИ СИЛИ

По време на Студената война най-значителната заплаха за сигурността на Япония е Съветският съюз. Затова Сухопътните въоръжени сили за самоотбрана на Япония придават голямо значение на северните райони на страната (Хокайдо) и главната им задача е да предотвратят

вратяват и да се противопоставят на евентуално нападение. Главната задача на Военноморските въоръжени сили за самоотбрана на Япония е да осигури отбраната на определена морска територия, включително на прилежащите морски райони и проливи, както и да подсигури маршрутите за снабдяване от други страни, включително и морски транспортен коридор за въоръжените сили на САЩ, които да окажат съдействие на Япония в случай на опасност. Военновъздушните въоръжени сили за самоотбрана изпълняват задачи по „предупреждаване за опасност и бързо излитане срещу нарушители на въздушното пространство на страната“. Според втората програма за отбрана от 1962–1966 г. Сухопътните въоръжени сили за самоотбрана на Япония се състоят от пет армии и 13 дивизии с обща численост от 171 500 души. Повечето основни елементи от екипировката като лично оръжие, артилерия, танкове и различните видове бронирани транспортни средства вече могат да се произвеждат в страната.

През септември 1961 г. Военноморските въоръжени сили за самоотбрана са организирани в Ескортиращ флот, който разполага с надводни плавателни съдове и във Военновъздушни сили на флота. Надводните плавателни съдове на Военноморските въоръжени сили за самоотбрана на Япония са организирани в командната верига: флот за самоотбрана, ескортиращ флот, ескортираща флотилия, ескортиращ дивизион. Флотът за самоотбрана получава първата си подводна флотилия през 1963 г. и вече е в състояние да изпълнява бойни задачи в трите измерения – във въздуха, по водната повърхност и под водата. Благодарение на втората програма за отбрана Военноморските въоръжени сили за самоотбрана на Япония разполагат с 59 кораба, 7 подводници и 230 самолета и стават стимул за разширяване на местното производство на екипировка. През 1956 г. започва строителството на първия разрушител, а на първата подводница – през 1960 година.

През 1960 г. Военновъздушните въоръжени сили за самоотбрана на Япония поемат от Въоръжените сили на САЩ в Япония вдиганията по тревога, а през 1961 г. – отбранителния контрол над въздушното си пространство. Системата за самоотбрана на Военновъздушните въоръжени сили е разделена по териториален признак на северен, централен и западен сектор. Военновъздушните въоръжени сили за самоотбрана възприемат следната организация: ръководство на военновъздушната отбрана, военновъздушни сили, крило, група и ескадрила. Те разполагат с 1100 самолета, включително и учебни и 24 групи за предупреждение (противовъздушна отбрана с радарни станции). Започва производството по лиценз на бойния изстребител F-104J и на ракети земя–въздух „Найк“.

На 6 септември 1976 г. старши лейтенант Виктор Беленко от Съветските военновъздушни сили излита от въздушна база на крайбрежието с последния модел МиГ-25 с цел да емигрира и прави принудително кацане

на летище Хакодате в Хокайдо. Съветският съюз твърдо иска връщането на Беленко и на самолета МиГ-25, обаче японското правителство отказва, а разположените на около поделения на сухопътните, военноморските и военновъздушните сили за самоотбрана са вдигнати под тревога и се приготвят да отблъснат евентуална атака.

През 1970-те години Съветският съюз ускорява производството и увеличава въоръжението за сухопътните, военноморските и военновъздушните си сили, включително с ядрени ракети. Западният лагер се страхува, че е нарушен балансът на въоръженията между Изтока и Запада. Съветските въоръжени сили нахлуват в Афганистан през декември 1979 г. и показват, че могат да започнат военни действия по всяко време и че имат потенциал да водят бойни действия от въздуха срещу цели на земята.

Военноморските въоръжени сили за самоотбрана на Япония редовно провеждат съвместни учения с Военноморските въоръжени сили на САЩ от 1955 г., една година след създаването им, а през февруари 1980 г. участват за пръв път в RIMPAC (Хоризонт на Тихия океан).

През периода на Студената война Япония показва ясно, че стои на твърди позиции заедно със Западния лагер. След разговор с президента Роналд Рейгън през май 1981 г. премиерът Сузуки Зенко обявява, че страната ще отбранява няколкостотин морски мили от прилежащи води и 1000 морски мили морски маршрути. Премиерът Накасоне Ясухиро, който поема властта през 1982 г., поддържа близки отношения с президента Рейгън и твърди, че вярва в „теорията, че Япония е непотопяем самолетonosач“ и в блокадата на трите пролива (Соя, Цугару и Цушима).

Военноморските въоръжени сили за самоотбрана започват програма за модернизация на екипировката и през 1985 г. вече разполагат със 145 самолета, 58 кораба и 14 подводници. Само за една година (1984–1985 г.) те участват в седем съвместни учения с въоръжените сили на САЩ в японски териториални води.

Военновъздушните въоръжени сили за самоотбрана на Япония се слобиват със самолет за ранно предупреждение E-2C през 1983 г., с бойни изстребители F-15 – през 1984 г., а през 1985 г. разполагат с 368 самолета. Военновъздушните въоръжени сили за самоотбрана започват съвместни учения с военновъздушните сили на САЩ през 1978 г. и за една година (1984–1985 г.) участват в десет съвместни учения в японското въздушно пространство.

Сухопътните въоръжени сили за самоотбрана на Япония модернизират различни елементи от екипировката си и през 1985 г. разполагат с 1200 танка и 1000 артилерийски единици. Поради недостиг на бойни възможности те първоначално се отказват от унищожаване на агресора в открито море, води и/или в крайбрежните райони. Целта е при нападение да се стремят да оцелеят във вътрешността на страната и да чакат подкрепление от въоръжените сили на САЩ. Възможността за реална локална агресия се уве-

личава с интензифицирането на Студената война. От друга страна, огневата мощ на Сухопътните въоръжени сили за самоотбрана на Япония е подсилена с ракети „земя–земя“, далекобойна артилерия и ракети с многобройни глави, което многократно увеличава способността им за по-активна отбрана. Затова Сухопътните въоръжени сили за самоотбрана променят стратегическата си цел и се стремят да бъдат в състояние да унищожат нападащите въоръжени сили в открито море или по крайбрежието и да отбраняват южните брегове на пролива Соя (между Хокайдо и Сахалин) дори в трудни ситуации. Те започват съвместни учения с въоръжените сили на САЩ през 1981 г. и за една година (1984–1985 г.) провеждат пет такива учения.

ЯПОНСКАТА ОТБРАНИТЕЛНА ПОЛИТИКА СЛЕД СТУДЕНАТА ВОЙНА

След края на Студената война възниква промяна във военната ситуация в региона. Веднага след Студената война и сгромолясането на Съветския съюз руските въоръжени сили в Далечния изток, които дотогава непрекъснато изграждат своята бойна мощ както качествено, така и количествено съществено намаляват и след 1990 г. вече се смята, че тяхната бойна готовност е на много по-ниско ниво. При тази ситуация Япония още на 29 октомври 1996 г. формулира Нови насоки за национална отбранителна програма. Оттогава страната развива своя капацитет за отбрана. Ролята на отбранителните възможности е определена, както следва:

- (1) национална отбрана;
- (2) реакция на широкомащабни бедствия и различни други ситуации;
- (3) принос към създаването на обстановка на по-голяма сигурност.

Като база за изпълнение на Новите насоки за национална отбранителна програма специално внимание е отделено на постигането на съвместни операции на Силите за самоотбрана в сътрудничество и взаимодействие със сродни организации, така че Силите за самоотбрана бързо и ефективно да изпълняват задачите си. Поради тази гледна точка Новите насоки за национална отбранителна програма съдържат Концепция за основни и стандартни отбранителни възможности и приспособяват към това „компактната“, „ефективната“ и „гъвкавата“ концепция. В съответствие с тези концепции Силите за самоотбрана са намалени.

Средносрочната програма за отбрана (MTDP: 1991–1995), приета през 1990 г., и Втората средносрочна програма за отбрана (MTDP: 1996–2005), приета през 1995 г., очертават Новите насоки за национална отбранителна програма. През финансовата 1994 г. разходите за отбрана са ограничени с оглед на изключително сериозната финансова ситуация. Ръстът на тези разходи през годината е само около 1 процент. Разходите на Япония за отбрана, изразени в долари, са много високи,

но повече от 40 процента от тях са за заплати и снабдяване на личния състав.

Кризата в Персийския залив, предизвикана от нахлуването на иракски войски в Кувейт през август 1990 г., е предизвикателство за цялата международна общност. Последната отговаря с приемането на резолюция на Съвета за сигурност при ООН, с формирането на многонационални въоръжени сили, с осигуряването на международна подкрепа при покриването на разходите по операцията и с вземането на безпрецедентни дотогава мерки за сътрудничество под ръководството на ООН. Въпреки че Япония предоставя 13 милиарда щатски долара за съвместните операции на международната общност, тя е критикувана, защото сътрудничеството ѝ не включва личен състав за участие в тях. Тази критика е възплъщение на дилемата на японските въоръжени сили за самоотбрана: ако Япония участва с личен състав, азиатските страни ще разглеждат това като възраждане на японския империализъм, а липсата на участие ще се сметне за егоцентричност. Япония гласува Закона за международно сътрудничество за мир през юни 1992 г. след дълги вътрешни дебати в парламента относно начина за участие на личен състав при поемане на международна отговорност.

През април 1991 г. по време на войната в Персийския залив Силите за самоотбрана на Япония за първи път участват в обезвреждането на мини. Така те за първи път дават своя принос в международна операция с участие на личен състав. Следващият опит на правителството да разшири палитрата от дейности на Силите за самоотбрана на Япония е направен през юни 1992 г., когато влизат в сила законът, регулиращ сътрудничеството с мироопазващи операции на ООН и с други операции, и Законът за промяна на част от Закона за дислоциране на японски спасителни екипи при природни бедствия, които осигуряват на Япония законова рамка за национален принос с личен състав в международни операции.

На базата на тези закони въоръжените сили за самоотбрана на Япония се подготвят за международни спасителни операции при природни бедствия и дислоцират контингенти и личен състав в мироопазващите операции на ООН в Камбоджа от септември 1992 до октомври 1993 година. Силите за самоотбрана на Япония дислоцират контингент в Мозамбик през май 1993 г. и все още го поддържат. Тази дейност продължава в Източен Тимор, Руанда и Ирак под регламента на Закона за специалните антитерористични мерки.

ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ САЩ И ЯПОНИЯ СЛЕД СТУДЕНАТА ВОЙНА

Студената война в Европа вече е минало, обаче все още съществуват огромни въоръжени сили, включително с ядрени оръжия, много държави в региона попълват с нови и модернизират старите оръжейни системи и националните

си отбранителни възможности, а редица въпроси като въпроса за Северните територии на Япония, за Такешима, за Корейския полуостров и Тайван остават неразрешени. Северна Корея отдавна е обект на подозрения, че разработва ядрени оръжия. При тази ситуация в Азия Япония развива своите отбранителни възможности в съответствие с Насоките за национална програма за отбрана и поддържа споразуменията за взаимна сигурност между САЩ и Япония.

Япония дава активно своя принос за стабилизиране на международната общност на базата на близко сътрудничество със САЩ. Смята се, че видимото присъствие на въоръжените сили на САЩ в Япония само по себе си е ефективна възпираща сила. Делегации на японското правителство и американски делегации подчертават значимостта на съюза между двете държави именно в това отношение.

На 17 април 1996 г. премиерът Хашимото Рютаро и президентът Бил Клинтън отново подчертават това със Съвместната декларация на САЩ и Япония относно съюза за сигурност през XXI век. Тази съвместна декларация потвърждава, че правителствата на двете страни ще положат всички усилия за омиротворяване и стабилизиране на ситуацията в азиатско-тихоокеанския регион, и че ангажирането на САЩ в региона заедно със сътрудничеството между двете страни по въпросите за сигурността ще се превърнат в основата за тези усилия. В съответствие със Съвместната декларация Япония и САЩ винаги са правили двустранни консултации и са преразглеждали предишните Насоки за сътрудничество между САЩ и Япония по въпросите на отбраната. Това, от своя страна, довежда до създаване на Подкомитет за сътрудничество в областта на отбраната на Хаваите и до подписването на Предварителен доклад за преразглеждане на насоките за сътрудничество между Япония и САЩ в областта на отбраната през юни 1997 г. и за осигуряване ефективността на насоките за сътрудничество между Япония и САЩ в областта на отбраната през септември 1997 година.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Япония разполага с една от най-добре екипираните, но най-малко използваните армии в целия свят. Това е, защото нейната военна мощ е целенасочено ограничена от Макартърговата конституция и нейната Информационна програма за вината за избухване на войната, които са създадени с цел да предотвратят превръщането на страната отново в заплаха за Америка и света. В резултат на Информационната програма за вината за избухване на войната в дискусии в продължение на половин век подготовката на план за отбрана в случай на агресия е табу, а японските военни продължават да се наричат „въоръжени сили за самоотбрана“, а не просто „въоръжени сили“. Японският народ сега се намира под натиск от две посоки: от едната – натиск за принос към световния мир, и от другата – липсата на сигурност в Североизточна Азия.

Споразуменията за сигурност между САЩ и Япония продължават да представляват важен елемент в поддържането на сигурността в Източна Азия. Фактът, че САЩ и Япония споделят общи ценности за свободата и демокрацията, играят важна политическа и икономическа роля в международната общност и са тясно свързани помежду си, изглежда благоприятства стабилността и просперитета не само в Източна Азия, но и в света като цяло.

Япония трябва да преразгледа Конституцията си, за да може да участва по-съществено в прилагането на глобалните правни норми. Тя започна тихо да лобира за място в Съвета за сигурност, но Макартърговата конституция забранява разполагането на японски войници в чужбина. Друга необходима промяна е в регионалната стабилност около Япония. Остават различни проблеми, включително изстрелването на Севернокорейска ракета над нейната територия през 1998 г., оттеглянето на Пхеняи от Пакта за неразпространение на ядрено оръжие, инцидентът с кораб през 2000 година.

Китайското строителство на петролни сонди в Източнокитайско море в територията на японската икономическа зона и нахлуването на ядрени подводници в японските териториални води са сериозна заплаха за японската национална сигурност и суверенитет. Освен това скорошните яростни антияпонски демонстрации пред японското посолство и генералните консулства и представителствата на японските компании, както и Законът против отцепването на територии заради Тайван подклаждат национализма и показват необходимостта японският народ да притежава сили за самоотбрана.

Литература:

Scalapino, Robert A. ed., *The Foreign Policy of Modern Japan*, Berkeley: University of California Press, 1977.

Keddell, Jr. Joseph P., *The Politics of Defense in Japan: Managing International and External Pressures*, New York: M.E. Shapre, 1993.

Michael W. Chiworth, „Implementing the U.S.-Japan Security Alliance“ Akira Iriye & Robert A. Wampler, *Partnership: The United States and Japan*, Tokyo: Kodansha International, 2001.

Defense Agency, *Defense of Japan*, Tokyo: Government Printing Office, 2002.

The Japanese Self-Defense Force: Its Role and Mission in The Post-Cold War Period (CSC 1995).